

رحمة الله عليه

فيضانِ امام شافعي

شيفو

پيشکش:

مجلس المدينة العلميه (مجمع البحوث الاسلاميه)

ترجمه:

ترانسليشن ڈپارٹمنٹ (مجمع البحوث الاسلاميه)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فیضانِ امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ

دعائے عطار! يَا رَبَّ الْمُصْطَفَى! شوک چي دا رسالہ ”فیضانِ امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ“ اولوي يا ئي واورى، هغوي ته د علمِ دين لازواله دولت نصيب كرې او بے حسابہ ئي اوبخني.

أَمِين بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

د درود شريف فضيلت

د امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمان: زه د هر مسلمان د پاره دا خوبنووم چي هغه په حضور صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ باندې كثر ت سره درود شريف اولوي. (طبقات الكبرى للشعراني، 74/1)

بيٺه اٽه جاگت سوت
هو الهى مرا شيعار درود
دل ميں جلوے بے ہوئے تيرے
لب سے جارى هو بار بار درود

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ

د بنه سلوك بهترين مثال

منقول دي چي يو خل امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په يو درزي قميص او گنډلو. درزي ته د هغوي مقام او مرتبه معلومه نه وه. هغه د توقو په غرض بنه لستونږے دومره تنگ كړو چي په هغې كنبې په مشكله د هغوي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ لاس ننوتلو او گنځ ئي دومره كهلاؤ كړو چي په هغې كنبې سر هم ننوتله شو. د هغوي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په خدمت كنبې

چي کله قميص وړاندې کړې شو نو هغوئي او فرمائيل: **الله پاک** د تاسو له جزائے خیر درکړي! تنگ لستونږې د اودس د پاره بڼه او چتيري او کهلاؤ لستونږې د کتاب ایښودلو د پاره مناسب دے. هغه وخت د خلیفۀ وخت قاصد لس زره درهم راوړل او د هغوئي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** په خدمت کښې حاضر شو. هغوئي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** هغه [قاصد] ته ارشاد او فرمائيلو: دې درزي ته د جامو گڼدلو پیسے ورکړه. درزي د قاصد نه د هغوئي په حقله پوښتنه او کړه نو هغه او وئیل چې، دا بزرگ امام شافعي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** دے. درزي چې دا واوریدل نو د هغوئي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** په خدمت کښې ور مخکښې شو او د هغوئي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** ښې مبارکې ئې ښکل کړې او معافي ئې او غوښتله. بیا ئې د هغوئي په خدمت کښې اوسیدل شروع کړل او د هغوئي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** په حلقة احبابو کښې شامل شو. (الروض الفائق ص 208) د **الله پاک** د په هغوئي رحمت وي او د هغوئي په خاطر د زمونږه بے حسابہ بخښنه اوشي.

أَمِينِ بِجَاهِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

خوږو اسلامي ورونو! تاسو زمونږ د بزرگانو بڼه اخلاق اولیدل؟ دا معامله اگر چې د غصے راوستلو والا وه خو د انتقام نه اخستلو ښکلې جذبہ لرونکي او د علم او حلم والا امام، حضرت امام شافعي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** د شان نه قربان! چې هغوئي درزي معاف هم کړو او اجرت ئې هم ورکړو.

د عزت او شرافت انتها

د کروړاؤ شافعیانو د امام، د دویمې صدی هجری د عظیم تبع تابعي بزرگ، حضرت امام شافعي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** مبارک نوم محمد، گڼیت ابو عبد الله او د والد محترم نوم ئې إدريس وو. د هغوئي **رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ** یو لقب ناصراً الحدیث هم دے. هغوئي په عبادت کښې

شپي رونوونڪي، د دنيا د خوندونو نه لرې، د نيڪي دعوت ورکوونڪي او د بدو نه منع کوونڪي وو. د هغوئي شجرهٔ نسب د الله پاک د خوږ آخري نبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سره ميلاويري. ”امام ابونعيم احمد بن عبدالله اصفهاني شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ليكي: د عزت او شرافت انتها دا ده چې د يو مسلمان خانداني تعلق د ټولو مخلوقاتو نه غوره هستي محمد مصطفیٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سره ميلاويري.“ (حلیة الاولیاء، 75/9، رقم: 13163، تاریخ بغداد، 66/2، رقم: 454)

د موري بي محترمي خوب

د حضرت امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د زيريدلو نه مخکښي د هغوئي خوږې مور خوب اوليدلو چې مشتري سياره د هغې د بدن نه جدا شوه او مصر کښې پريوتله. بيا د هغه ځائے نه هر ښار کښې د هغې رڼا خوره شوه. د خوب تعبير بيانوونکو او وئيل چې هغه به داسې عالم زيروي چې د هغوئي نه به خاص طور د مصر خلق فيص ترلاسه کوي او بيا د هغوئي نه د نورو ښارونو خلق. (تاريخ بغداد، 57/2، رقم: 454)

ولادتِ باسعادت

د کروړونو حنفيانو د عظيم امام، امام اعظم ابو حنيفه نعمان بن ثابت رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د عين وفات شريف په ورځ حضرت امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په 150 هجري کښې فلسطين کښې په غَزَه يا عَسْقَلان کښې اوزيريدلو. د هغوئي مبارک عمر چې کله دوه کاله شونو د هغوئي پلار محترم د دنيا نه تشریف يورلو. بيا د هغوئي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ مور بي بي هغوئي مگه مگرمه ته بوتللو. په مکه شريفه کښې د هغوئي پرورش اوشو او علم دين ئي حاصل کړو. (حلیة الاولیاء، 76/9، رقم: 1316713166، سير اعلام النبلاء، 380/8، رقم: 1539)

د شعرونو لټون پریښودل او د علم دین طلب شروع کول

حضرت امام شافعی رحمۃ اللہ علیہ فرمائی: زه چې وړوکه ووم نو ما به شعرونه تلاش کول او لیکل به مې، یوه ورځ مکه شریفه کښې، یا د مکه شریفې په یواړخ کښې روان ووم چې ما یو غبر واوریدلو: ”اے محمد بن ادریس! ته علم حاصل کړه.“ ما چې شاته اوکتل نو هیڅ څوک نه وو خو ما بیا علم حاصلول شروع کړل او د زړو جامو په ټوټو به مې د علم خبرې لیکلې او منگي کښې به مې اچولې تر دې پورې چې هغه ډک شو. زه یتیم ووم او زما د مور یې سره د تعلیم د خرچ د پاره هیڅ هم نه وو.

(حلیۃ الاولیاء، 83/9، رقم: 13191)

شوقِ علم دین

امام شافعی رحمۃ اللہ علیہ بیانوي چې زما مور سره مُعَلِّم ته (یعني اُستاذ صاحب ته) ورکولو د پاره هیڅ نه وو، البته مُعَلِّم په دې رضا شو چې زه به د هغوئې د تللو نه پس د مدرسې نگراني کووم. ما د 7 کالو په عمر کښې قرآن کریم حفظ کړو او جملات ته مې تلل شروع کړل او د علمائے کرامو سره به کیناستم او حدیث او (دیني) مسئلې به مې یادولې. مکه مکرمه کښې زمونږ کور وادي حَیْف کښې وو. ما به چې څه ځلیدونکې [یعني سپین صفا] هډوکه اولیدو نو په هغې به مې حدیث او مسئلې لیکلې. چې کله به هغه هډوکه ډک شو نو هغه به مې یوه زړه [صفا سوتره] کنده کښې [ساتلو د پاره] واچولو. **الله پاک** هغوئې ته د علم دروازې پرانستلې تر دې پورې چې حضرت مُسَلِم بن خالد زَنجی رحمۃ اللہ علیہ هغوئې ته د فتوئې [ورکولو] ترغیب ورکړو او اوئې فرمائیل: ابو عبدُ الله! ته فتوئې ورکوه. په **الله پاک** مې د قسم وي چې ستا د فتوئې

ورکولو وخت راغله دے حالانکه هغه وخت د امام شافعی عمر 15 کاله وو.

(حلیة الاولیاء، 82/9، رقم: 13186. کتاب الثقات لابن حبان، 406/5، رقم: 2997، سیر اعلام النبلاء، 380/8، رقم: 1539)

صَلُّوْا عَلٰی الْحَبِیْب! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلٰی مُحَمَّدٍ

د آخري نبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په ژبه د امام شافعی فضیلت

د الله پاک خوږ آخري نبی، مکی مَدِني، محمد عربي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد او فرمائي: قريشو ته کنزل مه کوي. بے شکه د هغوئي عالم به زمکه د علم نه ډکه کړي.

امام ابوبکر حُسين بن احمد بِيَهَقِي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: زمونږ د عالمانو يوه ډله وائي چې دلته چې د کوم عالم ذکر شوي دے د هغې نه مراد حضرت امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ دے او دغه خبره د امام احمد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه هم روايت ده. (معرفة السنن والآثار، 207/1)

صَلُّوْا عَلٰی الْحَبِیْب! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلٰی مُحَمَّدٍ

د 40 کلونو دعا

امام احمد بن حنبل رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: 6 کسان داسې دي چې د هغوئي د پاره زه په پيشمني کسبې دعا کووم، په هغوئي کسبې يو امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ هم دے. (تاريخ بغداد، 64/2، رقم: 454) حضرت يحيى بن سعيد قطان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: زه (د 40 کالو نه د لمونځ نه پس) په خاص توگه د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د پاره دعا کووم (طبقات الشافعية الكبرى، 1/249) او ”حضرت ابوبکر بن خَلَاد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: زه د هر لمونځ نه پس د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د پاره دعا کووم“ (سیر اعلام النبلاء، 383/8، رقم: 1539) ايوب بن سُوَيْد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: زه گمان نه لرم چې زه به د امام شافعي نه پس د دوئي پشان بل عالم اووينم. (حلیة الاولیاء، 101/9، رقم: 13219) ”مامونُ الرَّشيد وائي: ما د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ هر قسمه امتحان واخستو خو ”ما هغوئي په هر امتحان کسبې کامياب اوليدل“. (سیر اعلام النبلاء، 382/8، رقم: 1539)

د مدینے د عالم امام مالک رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه په خدمت کښې حاضري

حضرت امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه د خپل تره سره د مگه مکرّمه نه یمن ته تشریف یوړلو. چې کله ئې واپس تشریف راوړلو نو ورومبه ئې د حضرت مسلم بن خالد زنجی او حضرت سفیان بن عیینه نه سبق لوستلو، بیا د امام مالک رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه په خدمت کښې د حاضریدو نه مخکښې ئې (د هغوئ د حدیثونو کتاب) ”مؤطا امام مالک“ د لسو کالو په عمر کښې حفظ کړلو، هغوئ فرمائې کله چې زما عمر 12 کاله شو نوزه د امام مالک رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْه په خدمت کښې حاضر شوم چې هغوئ ته ”مؤطا امام مالک“ واوروم، امام مالک د وړوکي گنړلو په وجه ما ته افرمائیل: څوک اوگوره چې ستاسو د پاره ئې اولولي. ما عرض اوکړو: باباجي مبارکه! که چرې تاسو ته زما لوستل ښه ښکاره شي نو زما نه ئې واورئ گنې بیا به زه څوک لوستونکے راولم. اوئې فرمائیل. اولوله. ما د هغوئ په وړاندي لوستل شروع کړل چې تر ”کتاب السیر“ پورې اورسیدم نو هغوئ ماته افرمائیل: بچیه! دا سنبال کړه [یعني یاد ساته] او نور د فقه علم حاصل کړه او په هغې کښې لگیا اوسه. (حلیة الاولیاء، 78/9-83/79 ملتقط)

مجتهد چاته وئیله کیري؟

خوږو اسلامي ورونو! په اسلام کښې 100 یا د دې نه څه زیات مجتهدین تیر شوي دي. مجتهد هغه ته وائی، په چا کښې چې دومره علمي لیاقت او قابلیت وي چې په قرآني اشاراتو او رُموزو پوهیږي او د کلام مقصد پیژني او د هغې نه مسئلے راوښتله شي، د نسخ او منسوخ پوره علم لري. په علم صرف و نحو، بلاغت وغیره کښې پوره پوهه لري، د احکامو په ټولو آیتونو او حدیثونو نظر لري. (اعلیٰ حضرت سے سوال جواب، ص 44)

حضرت امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ مجتهدِ مُطلق او د فِقْه شافعی بانی دے۔ د هغوئې مُقلِّدینو ته شَوَافِع وئیلے کیرې۔ دنیا کنبې د احنافو نه پس د ټولو نه زیاته شمیره د شَوَافِعو ده۔ **الله کریم** امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ته ډیر مقبولیت ورکړے وو۔ صحیح العقیده که حنفي وي او که شافعي، که مالکي وي او که حنبلي ټول خپل مینځ کنبې ورونړه ورونړه دي۔ **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ!** د دوئې خپل مینځ کنبې هیڅ تَعَصُّب نشته او تَعَصُّب به ولے وي ځکه چې په څلور وارو امامانو مجتهدینو کنبې تَعَصُّب نه وو نو د هغوئې منونکي به څنگه تَعَصُّب اوکړي۔ په دنیا کنبې چې چرته هم شافعي، مالکي یا حنبلي بنې عقیدې والا وي هغوئې زمونږه اسلامي ورونړه دي۔ **الله پاک** د مونږته د دغه څلور وارو بزرگانو رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِم فیضان رانصیب کړي۔

مالکی هو حنبلی هو حنفی هو یا شافعی مت تعصب رکھنا اور کرنا نہ ان سے دشمنی

(وسائلِ بخشش، ص 699)

صَلُّوْا عَلٰی الْحَبِيْب! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلٰی مُحَمَّدٍ

د امام مالک امام شافعی ته ډالۍ

امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائی: ما مدینه منوره کنبې د امام مالک رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په دروازه کنبې د خُراسان یا مصر اسونه ترلي اولیدل کوم چې هغوئې ته د ډالۍ [یعني تُحْفے] په توگه ورکړے شوي وو، ما کله دومره اعلیٰ قسم اسونه نه وو لیدلي۔ نو ځکه ما عرض اوکړو: ”دا اسونه څومره بڼه دي!“ ”اوئې فرمائیل:“ دا ټول زه تاله په ډالۍ [تُحْفه] کنبې درکوم۔ ”ما عرض اوکړو:“ یو اس ځان له خو پریردئ۔ اوئې فرمائیل: ”ما له د **الله پاک** نه حیا راځي چې زه هغه مبارکه زمکه د اس د بڼو لاندې راولم، په کومه کنبې چې د

ہغہ خورِ خورِ آخري نبی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ موجود دے یعنی د هغوئي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ روضه مبارکه پکنبی ده.“ (احیاء العلوم، 48/1، الروض الفائق، ص 217)

ہاں ہاں رہ مدینہ ہے غافل ذراتو جاگ او پاؤں رکھنے والے یہ جا چشم و سر کی ہے
(حدائقِ بخشش، ص 217)

صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيْب! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّد

مدینہ کنبی بنپی ابلہ گر خیدل د عاشقانو طریقہ ده

اے عاشقانِ رَسُول! د عاشقانو انداز عجیبہ وی، د محبوب سره د نسبت لرونکی هر خیز سره مینہ کوی. د امام مالک رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ پشان بزرگ چا ته چې د مدینے عالم وئیلے کیدو، په مدینه کنبی به بنپی ابله گر خیدلو. یوه خو هغه د برکت نه ډکه زمانه وه او یوه اوس ده چې بعضی ناپوهه مدینه منوره کنبی د بنپی ابله بنپی گر خیدو په معامله کنبی په شیطانی وسوسو کنبی اخته دي، یاد ساتی! هره هغه خبره کومه چې د شریعت او دین خلاف نه وي جائز ده او په جائز کار مسلمان ته پیغور ورکول او ورپسې توقی تقالی کول ډیر د گناه کار دے. مونږ ته د خپلو بزرگانو اقوال و افعال [یعنی هر کار] په پتو سترگو قبول دے. اِنْ شَاءَ اللهُ الْكَرِيمُ مونږ به د هیخ چا په شیطانی وسوسو کنبی نه راخو ځکه چې

هم عشق کے بندے ہیں کیوں بات بڑھائی ہے

د ”سخي“ د دریو حرفونو په نسبت د امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د سخاوت دري واقعات

(1) د سرو زرو 1000 سگے ئي تقسیم کړي

یو ځل د خلیفه هارون رشید په حکم امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ته زر دیناره ورکړے

شو نو هغوئي قبول کړل. خليفه خپل خادم سراج ته اووئيل: دوئي پسې روان شه چې دوئي څه کوي. خادم په دوئي پسې وروستو روان شو. هغه اوليدل چې هغوئي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ کور ته واپس تللو کښې په لاره خلقو له ډک ډک موتي دينارونه ورکول، تر دې پورې چې د کور دروازې ته اورسيدلو نو صرف يو موټي دينارونه ورسره پاتې وو، هغه ئې هم خپل خادم ته ورکړل او هغه ته ئې اوفرمائيل: دې نه فائده واخله. سراج سترگو ليدل حال هارون رشيد ته بيان کړو نو هغه اووئيل چې په دې وجه د دوئي زړه به نيازه او ملا مضبوطه ده. (حلیة الاولياء، 9/139، رقم: 13410)

(2) 50 زره ديناره

يو ځل د حضرت امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ خوا ته هرثمه راغلو او د خليفه هارون رشيد سلام ئې ورته اورسولو، او اوئې وئيل چې خليفه تاسو له د 50 زره ديناره درکولو وئيلي دي. هغه مال تاسو ته راورسولې شو، هغوئي نائي راوغوښتو او هغه د هغوئي وښته واړه کړل نو هغوئي ورله 50 ديناره ورکړل، بيا ئې د کپرې په ټوټو کښې د دينارونو وړې تهيلئ جوړې کړې او څومره د قريشو خلق چې هلته موجود وو او څوک چې په مکه مکرمه کښې وو هغوئي له ئې ورکړل تر دې پورې چې هغوئي کور ته اورسيدلو نو هغوئي سره د 100 دينارو نه هم کم پاتې وو. (حلیة الاولياء، 9/140، رقم: 13413)

خوږو اسلامي ورونوا سخاوت ډير ښه عادت دے، **الله کریم!** د مونږ له هم په خپلو مسلمانانو ورونږو په ښه نيت سره د مال خرچ کولو توفيق رانصيب کړي. د **الله پاک** د رضا د پاره د **الله** په لار کښې په خرچ کړې شوي مال د اجر او ثواب ميلاويدو سره سره سخي انسان په دنيا کښې هم عزت گټي او د خلقو په زړونو کښې د هغه مينه

زیاتیري او تنگ لاسے کنجوس [شوم انسان] د آخرت سره سره په دنیا کښې هم د خلقو نظر کښې ذلیله وي. بے د شرعي ضرورته چاته لاس نه دي نیول پکار ځکه چې سوال که چرې د کم قیمت هم وي نو د نورو نظر کښې د بنده عزت کموي. امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ صرف سخي نه وو بلکه په الله پاک توکل کونکے د مروت ډک او د اخلاقو نمونه وو. د هغوئې په مبارکه گوتمه دا لیکلي وو: **كُنْ بِاللّٰهِ ثِقَّةً لِمُحَمَّدٍ بِنِ اِدْرِيسَ** يعني د محمد بن ادريس د پاره په الله پاک اعتماد کول کافي دي. (طبقات للشعرانی، 74/1)

(3) شاگردانو سره ښه سلوک

ابو ثور رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ به د سخي کيدلو په وجه ډير کم ځان سره څه ساتل. (حلیة الاولیاء، 141/9، رقم: 13418)، امام مُزَنِي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ بیانوي چې ما د امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه زیات سخي څوک نه دے لیدلے، د اختر په شپه په یوه مسئله باندې خبرو اترو کښې د هغوئې سره زه د ججات نه را اووتم، مونږ چې کله د هغوئې دروازے ته اورسیدلو نو یو غلام راغے او هغوئې ته ئې اووئیل: زما آقا تاسو ته سلام وئیلے دے او د پیسو دا تهیلے ئې ستاسو د پاره راکړې ده. هغوئې هغه تهیلے واخستله او خپل لستونې کښې ئې کښودله، په دې کښې د هغوئې یو شاگرد راغے او عرض ئې اوکړو: اے ابو عبد الله! اوس اوس زما یو ماشوم پیدا شو او زما سره هیڅ نشته. هغوئې رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ هغه تهیلے هغه له ورکړه او پخپله تش لاس کور ته لارلو. (حلیة الاولیاء، 140/9، رقم: 13415) حضرت ربیع بن سلیمان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: چې ما کله واده اوکړو نو امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ زما نه پوښتنه اوکړه: مهر څومره دے؟ ما عرض اوکړو: 30 دیناره. هغوئې او فرمائیل: څومره د ورکړې دي؟ ما عرض اوکړو: شپږ دیناره. نو هغوئې

رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ کور ته لارلو او ماله ئي يوه تهيلی راوليرله چې په هغې کنبې 24 دیناره وو.
(حلیة الاولیاء، 9/140، رقم: 13414)

د دوو خیزونو شوق

حضرت امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائی: زما دوه خیزونه ډیر خوښ وو. (1) غشي ویشتل او (2) علم حاصلول. ما په غشو ویشتلو کنبې دومره مهارت حاصل کړے وو چې لس غشي به مې ویشتل نو لس وارې به په نښه لگیدل. راوي وائی چې د علم په حقله هغوئي خاموشه پاتې شول نو ما عرض اوکړو: په الله پاک مې د قسم وي! علم کنبې خو تاسو د خپلو غشو ویشتلو نه هم زیات ئي. (حلیة الاولیاء، 9/86، رقم: 13196)

د امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ گیره مبارکه

امام مُرَني رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائی: ما د امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه زیات ښکله څوک نه وو لیدلے. د هغوئي اننگي مبارک نري نري وو او د هغوئي گیره مبارکه یو موټے وه. چې په گیره مبارکه به ئي لاس کینودلو نو د یو مُوتې نه به زیاته نه وه، په گیره مبارکه به ئي نکریزې لگولې او خوشبو به ئي ډیره خوښوله. (سیر اعلام النبلاء، 8/415، 379، رقم: 1539)

مسجد حرام کنبې د دیني مسئلو بیانولو دیني حلقه

اے د اولیاءو عاشقانو! مگه مُکرمه مسجد حرام کنبې د فتویٰ حلقه د صحابئ رسول حضرت عبد الله بن عباس رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا سره وه، د هغوئي نه پس به عظیم تابعي بزرگ حضرت عطا بن ابي رباح رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ دا حلقه لگوله. بیا به حضرت عبدالمَلِک بن عبدالعزیز بن جُرَیح رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فتویٰ ورکوله. د هغوئي نه پس حضرت مسلم بن خالد

زَنجِي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ته اوسپار لے (يعني حواله) شوه، بيا په دې منصب باندې سعيد بن سالم قَدَّاح رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ او د هغوئي نه پس حضرت امام محمد شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ تشریف فرما شولو او هغه وخت هغوئي خُلمه وو. (حلیة الاولیاء، 9/100، رقم: 13216)

د عافیت سوال اوکړی

يو ځل حضرت امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ډير زيات ناجوره شولو او دا دُعا به ئې كوله: اے الله پاكه! كه په دې ناجورتيا ته رضا ئې نو نوره ئې زياته كړې. نو د بناړ د اړخونو نه حضرت ادریس بن یحییٰ معافری رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ هغوئي ته يو خط راولیرلو: ”اے ابو عبد الله! زمونږ د پاره بنه دا دي چې مونږ د الله پاك نه د عافیت سوال اوکړو.“ دې نه پس حضرت امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د خپل قول نه رجوع اوکړه او عرض ئې اوکړو: ”زه د الله پاك نه بڅښنه غواړم او د هغه په بارگاه کښې توبه کووم. بيا به هغوئي داسې دعا كوله: اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ خَيْرِيْ فَيَسًا اُحَبُّ يعنى اے الله پاكه! زما خير په هغه كارونو كښې كيږده كوم چې زه خوښووم. (قوت القلوب، 1/270 ملتمظ)

استاذ به هم [خلق] د شاگرد خواته ليرل

د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نمسه احمد بن محمد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: ما د خپل پلار محترم او خوږ تره نه اوریدلي دي چې کله به د حضرت سُفيان بن عُيينه رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه د تفسير او د خوب د تعبير په حقله څه تپوس اوکړے شو نو هغوئي به امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ته مَتَوَجَّه شولو او فرمائيل به ئې: د دې خبرې تپوس د دوئي نه اوکړه.

(حلیة الاولیاء، 9/98، رقم: 13207)

امام شافعی، د امام محمد په خدمت کښې

خوږو اسلامي ورونو! د فقه حنفي لوی امام، امام اعظم شاگرد رشید امام محمد بن حسن شیباني رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د امام شافعي په استاذانو صاحبانو کښې دے. کله چې امام شافعي عراق ته تشریف یوړولو نو د امام اعظم د ټولو نه قابل شاگرد حضرت امام ابو یوسف رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ دُنیا نه سفر کړے وو. (تاریخ بغداد، 55/2، رقم: 454، سیر اعلام النبلا، 397/8، رقم: 1539) امام محمد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د حضرت امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د کونډې مور محترمي سره نکاح کړې وه او امام شافعي له ئې خپل ټول دولت او کتب خانه ورکړې وه. د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د فقیه او مجتهد کیدلو د ټولو نه لوی حقیقي سبب هم دا دے، پخپله امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائی: خوک چې د فقه علم حاصلول غواړي نو هغوئې له د حضرت امام اعظم ابو حنیفه او د هغوئې د تلامیذو او ملگرو (رَحْمَهُمُ اللهُ) لمن نیول پکار دي ځکه چې حقائق په هغوئې منکشف (یعني پرانستے) شوي دي او معانو او مفاهیمو ته رسیدل د هغوئې د پاره آسان کړے شوي دي. بیا ئې اوفرمائیل: **په الله پاک** مې د قسم وي! زه به چرې هم فقیه (یعني عالم) نه ووم که چرې ما د محمد بن حسن شیباني رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ لمن نه وه نیولې او د هغوئې کتابونه زما سره نه وے. (بهار شریعت، 1040/3، حصه: 19 بتغیر) حضرت ربیع بن سلیمان رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائی: ما د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه اوریدلي دي چې ما د امام محمد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه د بُختي اوبن د بار همره علم حاصل کړو او هغه هر څه ما پخپله اوریدلي دي. (حلیة الاولیاء، 86/9، رقم: 13198) په یوه موقع امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ ارشاد اوفرمائیلو: په فقه کښې چې په ما د کوم گس زیات احسان دے هغه د امام محمد بن حسن شیباني رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ دے. (تاریخ بغداد، 173/2، رقم: 593)

انسان ولے پیر پری؟

د امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمان: د امام محمد رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه علاوه بل یو پیر گس هم کامیاب نه شو. پوښتنه اوکړے شوه چې دا ولے؟ اوئی فرمائیل: ځکه چې عقلمند گس کښې د دوو نه یو عادت ضرور وي یا به هغه د آخرت د پاره غمژن وي او یا به د خپلې دنیا د پاره، او د غم سره وازگه نه زیاتیري، ځکه چې بنده کله د دواړو غمونو نه خالي شو نو هغه د ځناورو صف ته لارو او وازگه پرې زیاته شوله. (حلیة الاولیاء، 155/9، رقم: 13495)

بته کھانے پینے سے پرہیز کرنا کہ بسیار خوری میں نقصان بڑا ہے

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٌ

د امام شافعی د امام اعظم سره عقیدت او مینه

د امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ به د امام اعظم، ابوحنیفه رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په بارگه کښې د آدب او احترام دا حالت وو چې هغوئې فرمائې چې زه د حضرت امام اعظم ابوحنیفه رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه برکت حاصلووم او د هغوئې قبر ته حاضرېرم او کله چې ما ته څه ضرورت راپیښ شي نو زه دوه رکعتہ نفل لمونځ اوکړم او د هغوئې د قبر خوا ته لار شم او د خپل ضرورت د پاره د **الله پاک** نه سوال اوکړم نو زما هغه ضرورت زر پوره کیري او یو مُستند روایت دا دے چې حضرت امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د سحر لمونځ د امام اعظم رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ د مزار مبارک سره نزدې اوکړو نو په هغې کښې ئې قنوت اونکړلو. حالانکه شَوَافِع قنوت د سحر په لمونځ کښې کوي. چا د هغوئې نه پوښتنه اوکړه چې حضور دا مو څه اوکړل؟ تاسو سحر کښې قنوت اونکړل. هغوئې په جواب کښې اوفرمائیل: دا د دې قبر د صاحب ادب او احترام دے. (بهار شریعت، 1046/3، حصه: 19)

ہے نام نعمان ابن ثابت، ابو حنیفہ ہے ان کی کنیت
پکارتا ہے یہ کہہ کے عالم، امام اعظم ابو حنیفہ

صَلُّوْا عَلٰی الْحَبِیْب! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلٰی مُحَمَّدٍ

د اولیائے کرامو د مزاراتو برکتونہ

اے د اولیاء عاشقانو! د دے واقعی نہ دا ہم معلومہ شوہ چي د اولیائے کرامو ۞ ۞ ۞
الله مزاراتو ته تگ د الله پاک د نیکانو بندگانو زره طریقہ ده. شوک چي بے وجهي د
اولیائے کرامو د مزاراتو نه خلق منع کوي هغوئي په سخته غلط فهمی کنبي دي، هغوئي
له پکار دي چي د دے شیطاني وسوسو نه ځان بچ کړي او پخپله هم مزاراتو مبارکو ته
ځي او عاشقان رسول هم د حاضرئ نه نه منع کوي. البته که چرې د مزار شریف په
خوا کنبي څه غیر شرعي معامله وي یا بے پردگي وغيره وي نو هغه په زره کنبي ضرور
بده گنري خود د دے وجهي نه ځان د حاضرئ نه محرومه کول سخته ناداني ده. که چرې
په پوزه مچ کنبي نو مچ پاڅول پکار دي، خپله پوزه پریکول نه دي پکار.

د اسلام ورومبے خلیفه

حضرت امام شافعی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: د حضرت ابوبکر صدیق رَضِيَ اللهُ عَنْهُ په
خلافت خلقو اتفاق اوکړو، بیا هغوئي حضرت عمر رَضِيَ اللهُ عَنْهُ خلیفه جوړ کړلو. او
هغوئي د شپږو گسانو سُورئ جوړه کړه چي په خپلو کنبي یو خلیفه کړي نو سُورئ
خلافت حضرت عثمان رَضِيَ اللهُ عَنْهُ ته حواله کړو. وجه دا وه چي د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وآلِهِ وَسَلَّمَ نه پس خلق ډیر بے قراره وو او هغوئي د آسمان نه لاندې د حضرت ابوبکر

صديق رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه بل خوک بنه اونه موندلو نو هغوئي ئي خپل خليفه جوړ کړلو. (حلیة الاولیاء، 122/9، رقم: 13324) حضرت ربیع رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي: ما د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ نه دا اوریدلي دي چې د رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نه پس په خلقو کښې د ټولو نه غوره حضرت ابوبکر بيا حضرت عمر بيا حضرت عثمان او بيا حضرت علي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِم دے. (حلیة الاولیاء، 122/9، رقم: 13324)

سایَ مصطفيَ مایَِ اصطفيَ
عز و نازِ خلافت په لاکھوں سلام
یعنی اُس اَفْضَلُ الْخَلْقِ بَعْدَ الرَّسُولِ
ثَانِي اثْنَيْنِ هجرت په لاکھوں سلام
صَلُّوْا عَلَي الْحَبِيبِ! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّد

د خوږ نبي ﷺ د اُمت د پاره دعاگانې

حضرت حسن گرایسي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائي چې ما د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ سره ډیرې شپې تیرې کړې دي. هغوئي به تقریبا د شپې په دريو کښې يوه حصه لمونځ کولو او ما هغوئي د 50 نه زیاتو آیتونو لوستلو باندې نه دے لیدلے، که چېرې زیات به ئې اولوستل نو 100 به ئې اولوستل او کله چې به د رحمت آیت ته اورسیدلو نو د **الله پاک** په دربار کښې به ئې د ځان د پاره او د خپلو ټولو مسلمانانو د پاره د رحمت دعا کوله او چې کله به ئې هم د عذاب والا آیت اولوستلو نو د هغې نه به ئې پناه غوښتله او بيا به ئې د ځان او ټولو مسلمانانو د پاره د هغې نه نجات غوښتلو. (معرفة السنن والآثار، 196/1)

د الله پاک د ویرې نه بے هوشه شولو

د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په محکښې يو ځل په ښکلي آواز کښې دا آیتونه مبارک تلاوت کړے شو:

هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٦﴾ وَلَا يُؤْدَنُ لَهُمْ

فِيَعْتَذِرُونَ ﴿٣٧﴾ (پ 29، المرسلت: 35، 36)

اَمْفَهُمْ مَا تَرَجَمَهُ كُنُزُ الْاِيْسَانِ: دا [هغه] ورخ ده چې هغوئي به خبرې نه شي ڪولے. او نه به هغوئي ته اجازت ورڪولے ڪيري چې عذر اوڪري.

نود هغوئي رنگ بدل شو، غونے پرې زيڙ زيڙ شولو او بدن مبارڪ ئي په رييدلو شو او بي هوشه شولو او زمڪي ته ئي تشريف راوړلو. ڪله چې ئي طبيعت لږ ٽيڪ شو نو د **الله پاڪ** په بارگاه ڪنبي ئي عرض اوکړو: اے **الله پاڪه!** زه د دروغژنو د خائے او د غافلو خلقو د مخ اړولو نه ستا پناه غواړم. اے **الله پاڪه!** ستا د پيژندگلو لرونکو زړونه تاته ٽيٽ شول او ستا د ملاقات د شوق لرونکو سرونه ستا د هيبت په وړاندې بنڪته شول. اے زما مالڪه او موليٰ! په ما خپل فضل او کرم اوکړي او ما د خپلي بخښنې په پرده ڪنبي پټ کړي او په خپل لطف او کرم زما کوتاهي معاف کړي. (احياء العلوم، 1/45)

يا خدا ميرى مغفرت فرما باغِ فردوس مَرَحْمَتِ فرما
تُو گناهوں کو کر مُعافِ الله! ميرى مقبولِ مغفرت فرما

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

عبادتونه او نيك عادتونه

حضرت امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ شپه په دريو برخو ڪنبي تقسيم کړي وه: يوه برخه د علم د پاره، يوه برخه د عبادت د پاره او يوه برخه د آرام د پاره. (حليۃ الاولياء، 9/143، رقم: 13431) هغوئي به په رَمَضَانَ الْمُبَارَكِ ڪنبي د قرآن کريم 60 ختمونه ڪول او ٽول به ئي په لمونځ ڪنبي ختمول. (حليۃ الاولياء، 9/142، رقم: 13426) هغوئي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمائيلي دي: ما چرې هم د **الله پاڪ** په رښتيا يا د دروغو قسم نه دے خورلے او نه مې چرته دروغ وئيي دي. (حليۃ الاولياء، 9/136، رقم: 13391)

اے د امام شافعی عاشقانو! کاش! چي مونڙ ته هم هره ورخ د قرآن كريم څه نه څه د
 لوستلو، اوريدلو سعادت نصيب شي، کاش! چي مونڙ ته هم د الله پاک د ويرې ژرپدل
 رانصيب شي، د گناهونو نه توبه هم رانصيب شي. د الله پاک په بارگاه کښې په سجده
 پريوتل رانصيب شي. پينځه واړه لمونځونه د جمعې سره په پابندئ سره ادا کول
 رانصيب شي. کاش چي د امام شافعي رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ په وسيله زمونږ د خُلي نه هم هيڅ کله
 دروغ اونه اوځي. په توقو کښې هم دروغ نه دي وئيل پکار. ځينې سوداگر د سودا
 خرڅولو د پاره د الله پاک په نوم د دروغو قسمونه هم خوري. د دروغو قسم خوړل کبيره
 (يعني لويه) گناه او جهنم ته بوتلونکے کار دے. د دروغو قسم مال خرڅ کړي خو
 برکت ختم کړي. په وړه وړه خبره قسم خوړونکے خپل اعتماد ختم کړي بيا خلق په
 هغه باور نه کوي. اگر که بيا هغه رښتيا هم وائي. د 72 نیکو اعمالو مطابق ژوند تيروي.
ان شاء الله الکریم د دين و دنيا بے شماره خپرونه به په لاس درشي. دې سره سره عاشقان
 رسول سره د سنتو زده کولو او نورو ته ښودلو د پاره په مدني قافلو کښې سفر کوي. په
 رزق کښې د برکت سره سره به مو په نيکي کښې د برکت ذهن هم جوړ شي او د
 گناهونو نه بچ کيدو کښې به مو مدد هم کيږي.

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيب! ❀❀❀ صَلَّى اللهُ عَلَي مُحَمَّد

نیک او لمونځ گزاره جوړیدو د پاره

هر زیارت د مانیام د لمانځه نه پس ستاسو په ځانې کښې کیدونکي د دعوتِ اسلامي د سنتو دکه هفته واره اجتماع کښې د رضائے الٰهي د پاره ښوونځیتونو سره ټوله شپه تیروي * د سنتو د تربیت د پاره مَدَنِي قَافِلُو کښې عاشقانِ رسول سره هره میاشت د درې ورځو سفر او * هره ورځ د "فکرِ مَدینه" په ذریعه د مَدَنِي انعاماتو رساله دکوي او د هرې مَدَنِي میاشتي په پشم تاریخ ئې د خپل ځانې ذمه دار ته د جمع کولو معمول جوړ کړئ.

زما مَدَنِي مقصد: "ما ته د خپل ځان او د تولي دُنیا د خلقو د اصلاح کوشش کول دي." **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ**. د خپلې اصلاح د پاره په "مَدَنِي انعاماتو" عمل او د تولي دُنیا د خلقو د اصلاح د کوشش کولو د پار "مَدَنِي قَافِلُو" کښې سفر کول دي. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ**

فیضانِ مدینه محلّه سوداگران زره سبزي منډی، باب المدینه (کراچی)

UAN: +92 21 111 25 26 92 | Ext: 7213

Web: www.maktabatulmadinah.com | E-mail: feedback@maktabatulmadinah.com